

System awansu zawodowego nauczycieli

Realizowany jest od dnia 6 kwietnia 2000 r tj. od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 18 lutego 2000 roku o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239 ze zm.).

Nowelizacja ustawy- Karta Nauczyciela z dnia 15 lipca 2004r. (Dz. U. Nr 79, poz. 1845) zniosła sesyjność prac komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych, wydłużyła ścieżkę awansu zawodowego nauczyciela wprowadzając obligatoryjne okresy pracy pomiędzy rozpoczęciem stażu na kolejny stopień awansu zawodowego, wprowadziła nowe uregulowania dotyczące terminu zmiany wysokości wynagrodzenia w czasie trwania stosunku pracy.

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) - rozdział 3a Awans zawodowy nauczycieli
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczyciel (Dz.U. Nr 260, poz. 2593) – obowiązujące z dniem ogłoszenia, tj. od 8 grudnia 2004 r.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz.U.Nr 214, poz. 1580) - obowiązujące od 1 grudnia 2007 r.
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r.- Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)

Rozpoczęcie stażu

- Nauczyciel rozpoczyna staż z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż 14 dni od dnia rozpoczęcia zajęć - art. 9d ust. 1 KN.
- Nauczyciel stażysta rozpoczyna staż bez złożenia wniosku.
- Na kolejne stopnie awansu – po złożeniu przez nauczyciela stosownego wniosku.

Uwaga!

Staż na stopień nauczyciela mianowanego mogą rozpocząć nauczyciele, którzy przepracowali w szkole co najmniej 2 lata od dnia nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego.

Staż ulega przedłużeniu w przypadku nieobecności nauczyciela w pracy z powodu czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby, zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy lub urlopu innego niż urlop wypoczynkowy - art. 9d ust. 5KN

- nieobecność trwająca nieprzerwanie dłużej niż miesiąc - staż ulega przedłużeniu o czas trwania tej nieobecności,

- nieobecność dłuższa niż rok - nauczyciel obowiązany jest do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze;

art. 9d ust. 7 KN

- nauczyciel stażysta /do dyrektora szkoły/
 - a nauczyciel kontraktowy /do organu prowadzącego szkołę/
- składają wniosek o podjęcie postępowania w roku (kalendarzowym) uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu.

W przypadku niedotrzymania terminu złożenia wniosku o postępowanie kwalifikacyjne lub egzaminacyjne, nauczyciel zobowiązany jest do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze – art. 9d ust. 7 KN.

Dokumentacja nauczyciela stażysty i kontraktowego:

1. Dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje do zajmowania danego stanowiska w danym typie szkoły (poświadczone kopie), a w przypadku nauczyciela kontraktowego także akt nadania stopnia awansu zawodowego;
2. zaświadczenie dyrektora szkoły zawierające informacje o:
 - wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz nauczaniem przez niego przedmiocie lub rodzaju prowadzonych zajęć w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu; w przypadku nauczyciela kontraktowego, który w okresie odbywania stażu zmienił miejsce zatrudnienia oraz nauczyciela stażysty lub kontraktowego zatrudnionego w kilku szkołach, w każdej w wymiarze mniejszym niż połowa obowiązującego wymiaru zajęć, łącznie w wymiarze co najmniej ½ etatu, należy dołączyć zaświadczenia ze wszystkich szkół
 - dacie zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego,
 - dacie złożenia przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego,
 - uzyskanej przez nauczyciela ocenie dorobku zawodowego za okres stażu oraz o dacie jej dokonania, a w przypadku nauczyciela, który w okresie stażu zmienił miejsce zatrudnienia, także ocenę za okres stażu odbytego w poprzednim miejscu zatrudnienia.

Dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego przeprowadza analizę formalną wniosku o podjęcie odpowiednio postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego i dokumentacji - § 11 ust.1 rozp.

Jeżeli wniosek o podjęcie odpowiednio postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego lub dokumentacja, nie spełniają wymagań formalnych, dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego wskazuje szczegółowo stwierdzone braki i wzywa nauczyciela do ich usunięcia w terminie 14 dni wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania - § 11 ust. 2 rozp.

Dyrektor szkoły lub właściwy organ nadający stopień awansu zawodowego powiadamia nauczyciela o terminie i miejscu przeprowadzenia odpowiednio rozmowy kwalifikacyjnej lub egzaminu na co najmniej 14 dni przed datą posiedzenia komisji.

W obecnym brzmieniu art. 9b ust. 3 KN wprowadza możliwość rozpatrywania przez cały rok składanych przez nauczycieli wniosków o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego z tym, że:

- wniosek złożony do 30 czerwca danego roku - właściwy organ jest zobowiązany wydać decyzję o nadaniu lub odmowie nadania stopnia awansu do 31 sierpnia danego roku,
- wniosek złożony do 31 października danego roku, właściwy organ jest zobowiązany wydać decyzję w terminie do 31 grudnia danego roku.

Dla nauczyciela stażysty komisję kwalifikacyjną powołuje dyrektor szkoły - *art. 9g ust. 1KN*

Dla nauczyciela kontraktowego komisję egzaminacyjną powołuje organ prowadzący szkołę - *art. 9g ust. 2 KN*

NAUCZYCIEL UBIEGAJĄCY SIĘ O STOPIEŃ NAUCZYCIELA MIANOWANEGO

Skład komisji egzaminacyjnej:

- przedstawiciel organu prowadzącego szkołę, jako jej przewodniczący;
- przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny;
- dyrektor szkoły, w której zatrudniony jest nauczyciel ubiegający się o awans;
- dwaj eksperci z listy ekspertów ustalonej przez MEN;
- na wniosek nauczyciela przedstawiciel wskazanego związku zawodowego.

Eksperci powołani do komisji egzaminacyjnej powinni posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole tego samego typu i rodzaju co szkoła, w której nauczyciel jest zatrudniony:

- co najmniej jeden ekspert powinien być zatrudniony w szkole tego samego typu i rodzaju

oraz

- co najmniej jeden ekspert powinien nauczać tego samego przedmiotu lub prowadzić ten sam rodzaj zajęć.

Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin, w czasie którego nauczyciel kontraktowy ubiegający się o awans na stopień nauczyciela mianowanego:

1) dokonuje prezentacji dorobku zawodowego;

2) odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wymagań określonych w § 7 *ust. 2 rozporządzenia*.

Każdy z członków komisji ocenia spełnianie przez nauczyciela wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego, w punktach według skali od 0 do 10.

Na podstawie liczby punktów przyznanych przez członków komisji oblicza się średnią arytmetyczną punktów /jeżeli liczba członków komisji jest większa niż 3, odrzuca się jedną najwyższą i jedną najniższą ocenę punktową/.

Nauczyciel zdaje egzamin przed komisją egzaminacyjną w przypadku uzyskania średniej arytmetycznej punktów w wysokości co najmniej 7.

Stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego w drodze decyzji administracyjnej nadaje organ prowadzący szkołę.

Akt nadania stopnia awansu zawodowego zawiera:

- nazwę komisji;
- numer i datę wydania zaświadczenia o zdaniu egzaminu;
- stopień awansu zawodowego;
- informację o poziomie wykształcenia;

Do aktu nadania dołącza się uzasadnienie.

Uzasadnienie decyzji odmawiającej nadania stopnia awansu zawodowego winno określać, które z wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego nauczyciel nie spełnił oraz te, które spełnił.

Przed wydaniem decyzji odmownej organ prowadzący szkołę umożliwi nauczycielowi wgląd do akt sprawy oraz wypowiedzenie się co do zebranych materiałów zgodnie z art. 10 § 1 kpa.

Nauczycielowi, który złoży wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego do dnia 30 czerwca danego roku - właściwy organ wydaje decyzję o nadaniu lub odmowie nadania stopnia awansu zawodowego w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku – art. 9b ust. 3 KN.

Nauczycielowi, który złoży wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego do dnia 31 października danego roku - właściwy organ wydaje decyzję o nadaniu lub odmowie nadania stopnia awansu zawodowego w terminie do dnia 31 grudnia danego roku – art. 9b ust. 3a KN.

W terminie 14 dni od otrzymania decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego lub odmowie nadania nauczycielowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do organu wyższego stopnia, za pośrednictwem organu, który wydał decyzję – art. 9b ust. 7 KN
w związku z art. 129 kpa.

Zmiana aktu

Nauczycielowi, który w trakcie pracy zawodowej uzyskał wyższy poziom wykształcenia, niż określony w akcie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego, organ prowadzący szkołę wydaje na wniosek nauczyciela nowy akt, uwzględniający uzyskany poziom wykształcenia – art. 9f ust.1 KN

Dodatkowy staż

- Nauczyciel, który nie zdał egzaminu przed komisją egzaminacyjną może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.
- Nauczyciel kontraktowy może przystąpić ponownie do egzaminu przed komisją egzaminacyjną tylko jeden raz w danej szkole.

NAUCZYCIEL UBIEGAJĄCY SIĘ O STOPIEŃ NAUCZYCIELA DYPLOMOWANEGO

Skład komisji kwalifikacyjnej:

- przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny, jako jej przewodniczący;
- dyrektor szkoły, w której zatrudniony jest nauczyciel ubiegający się o awans. W przypadku rozpatrywania wniosku dyrektora- przedstawiciel organu prowadzącego
- trzech eksperci z listy ekspertów ustalonej przez MEN;
- na wniosek nauczyciela przedstawiciel wskazanego związku zawodowego.

Eksperci powołani do komisji kwalifikacyjnej powinni posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole tego samego typu i rodzaju co szkoła, w której nauczyciel jest zatrudniony:

- co najmniej jeden ekspert powinien być zatrudniony w szkole tego samego typu i rodzaju,

oraz

- co najmniej jeden ekspert powinien nauczać tego samego przedmiotu lub prowadzić ten sam rodzaj zajęć.

Dokumentacja nauczyciela ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego:

- wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego,
- dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje zawodowe – kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem,
- akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego - kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem,
- zaświadczenie dyrektora szkoły zawierające informacje o wymiarze zatrudnienia nauczyciela oraz zajmowanym przez niego stanowisku w dniu wydania zaświadczenia oraz w okresie odbywania stażu, dacie zatwierdzenia planu rozwoju zawodowego, dacie złożenia sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, uzyskanej ocenie dorobku zawodowego za okres stażu,
- **opis i analiza** uzyskania pozytywnych efektów w pracy dydaktycznej, wychowawczej lub opiekuńczej na skutek wdrożenia działań mających na celu doskonalenie pracy własnej i podniesienie jakości pracy szkoły w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów,
- **opis i analiza** wykorzystywania w pracy technologii informacyjnej i komunikacyjnej w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów,
- **opis i analiza** umiejętności dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami, w tym przez prowadzenie otwartych zajęć w szczególności dla nauczycieli stażystów i nauczycieli kontraktowych, prowadzenie zajęć dla nauczycieli w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego lub innych zajęć w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów,

Realizacja **co najmniej trzech** z sześciu zadań do wyboru :

1/ **opis i analiza** opracowania i wdrożenia programu działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych odpowiednio z oświatą, pomocą społeczną lub postępowaniem w sprawach nieletnich, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.a),

2/ **opis i analiza** wykonywania zadań doradcy metodycznego, egzaminatora okręgowej komisji egzaminacyjnej, eksperta komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, rzeczoznawcy do spraw programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego, podręczników lub środków dydaktycznych, a w przypadku nauczycieli szkół artystycznych – także konsultanta współpracującego z Centrum Edukacji Artystycznej, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.b),

3/ **opis i analiza** poszerzenia zakresu działań szkoły, w szczególności dotyczących zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.c),

4/ **opis i analiza** uzyskania umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie zaawansowanym, a w przypadku nauczycieli języków obcych-uzyskanie umiejętności posługiwania się drugim językiem obcym na poziomie zaawansowanym, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.d); dyplomy i świadectwa potwierdzające zaawansowaną znajomość języka obcego w rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia

szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U.Nr 155, poz.1288 oraz z 2004r.Nr 122,poz.1290),

5/ **opis i analiza** wykonywania zadań na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich we współpracy z innymi osobami, instytucjami samorządowymi lub innymi podmiotami, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.e),

6/ **opis i analiza** uzyskania innych znaczących osiągnięć w pracy zawodowej, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów (lit.f),

- **opis i analiza** umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania problemów edukacyjnych, wychowawczych lub innych, z uwzględnieniem specyfiki typu i rodzaju szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, w szczególności ze wskazaniem uzyskanych efektów,

Komisja kwalifikacyjna analizuje dorobek zawodowy nauczyciela mianowanego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego na podstawie przedłożonej przez nauczyciela dokumentacji oraz przeprowadzonej rozmowy, podczas której nauczyciel odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wpływu działań i zadań zrealizowanych przez nauczyciela w okresie stażu na podniesienie jakości pracy szkoły, w której nauczyciel odbywał staż.

Każdy z członków komisji ocenia spełnianie przez nauczyciela wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego, w punktach według skali od 0 do 10.

Na podstawie liczby punktów przyznanych przez członków komisji oblicza się średnią arytmetyczną punktów /jeżeli liczba członków komisji jest większa niż 3, odrzuca się jedną najwyższą i jedną najniższą ocenę punktową/.

Nauczyciel uzyskał akceptację komisji kwalifikacyjnej w przypadku uzyskania średniej arytmetycznej punktów w wysokości co najmniej 7.

Stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego w drodze decyzji administracyjnej nadaje organ sprawujący nadzór pedagogiczny.

Akt nadania stopnia awansu zawodowego zawiera:

- nazwę komisji;
- numer i datę wydania zaświadczenia o akceptacji ;
- stopień awansu zawodowego;
- informację o poziomie wykształcenia;

Do aktu nadania dołącza się uzasadnienie.

Uzasadnienie decyzji odmawiającej nadania stopnia awansu zawodowego winno określać, które z wymagań niezbędnych do uzyskania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego nauczyciel nie spełnił oraz te, które spełnił.

Przed wydaniem decyzji odmownej organ sprawujący nadzór pedagogiczny umożliwia nauczycielowi wgląd do akt sprawy oraz wypowiedzenie się co do zebranych materiałów zgodnie z art. 10 § 1 kpa.

Nauczycielowi, który złoży wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego do dnia 30 czerwca danego roku - właściwy organ wydaje decyzję o nadaniu lub odmowie nadania stopnia awansu zawodowego w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku – art. 9b ust. 3 KN.

Nauczycielowi, który złoży wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego do dnia 31 października danego roku - właściwy organ wydaje decyzję o nadaniu lub odmowie nadania stopnia awansu zawodowego w terminie do dnia 31 grudnia danego roku – art. 9b ust. 3a KN.

W terminie 14 dni od otrzymania decyzji w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego lub odmowie nadania nauczycielowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do organu wyższego stopnia, za pośrednictwem organu, który wydał decyzję – art. 9b ust. 7 KN
w związku z art. 129 kpa.

Zmiana aktu

Nauczycielowi, który w trakcie pracy zawodowej uzyskał wyższy poziom wykształcenia, niż określony w akcie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego, organ sprawujący nadzór pedagogiczny wydaje na wniosek nauczyciela nowy akt, uwzględniający uzyskany poziom wykształcenia – art. 9f ust.1 KN

Dodatkowy staż

- Nauczyciel, który nie uzyskał akceptacji komisji kwalifikacyjnej może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 9 miesięcy.
- Nauczyciel mianowany w przypadku powtórnego niezyskania akceptacji przed kolejnym ubieganiem się o uzyskanie akceptacji komisji kwalifikacyjnej jest obowiązany do odbycia stażu w wymiarze 2 lata i 9 miesięcy .

Zmiana wysokości wynagrodzenia w związku z uzyskaniem kolejnego stopnia awansu zawodowego nauczyciela następuje odpowiednio

- z pierwszym dniem roku szkolnego następującego po roku szkolnym, w którym nauczyciel uzyskał wyższy stopień awansu (wnioski złożone do 30 czerwca) - art. 39 ust. 1 KN

albo

- z dniem 1 stycznia danego roku następującego po roku kalendarzowym, w którym nauczyciel uzyskał wyższy stopień (wnioski złożone do 31 października).

Art. 39 ust. 1a KN

Uwaga:

W zakresie postępowania o nadanie stopnia awansu zawodowego nauczyciela w sprawach nieuregulowanych w przepisach ustawy – Karta Nauczyciela oraz rozporządzenia o awansie zastosowanie mają przepisy proceduralne Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym zasady ogólne ustalone w rozdziale 2 art. 6 –16.

- zasada czynnego udziału strony w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwienie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań - art. 10 § 1 kpa
- zasada pisemności – sprawy należy załatwiać w formie pisemnej - art. 14 § 1 kpa.